תורה אור

שלש אינן חוצצות שתים איני יודע ור' יוחנן אמר אנו אין לנו אלא אחת *אמר ר' יצחק דבר תורה רובו המקפיד עליו חוצץ רובו ואינו מקפיד עליו אינו חוצץ וגזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד וגזרו על מיעוטו המקפיד משום רובו המקפיד ולגזור נמי על מיעוטו שאינו מקפיד משום מיעוטו המקפיד *היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור גזרה לגזרה אמר רב נדה בזמנה אינה טובלת אלא בלילה ושלא בזמנה טובלת בין ביום בין בלילה רבי יוחנן אמר בין בזמנה בין שלא בזמנה אינה טובלת אלא בלילה משום סרך בתה ואף רב הדר ביה דאמר רבי חייא בר אשי אמר רב נדה בין בזמנה בין שלא בזמנה אינה טובלת אלא בלילה משום סרך בתה אתקין רב אידי בנרש למטבל ביומא דתמניא משום אריותא רב אחא בר יעקב בפפוניא משום גנבי רב יהודה בפומבדיתא משום צנה *רבא במחוזא משום °אבולאי אמר ליה רב פפא *לרבא ולאביי מכדי האידנא כולהו ספק זבות שוינהו רבנן ליטבלינהו ביממא דשביעאה משום דרבי שמעון *דתניא °אחר תטהר אחר אחר לכולן שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן *ר' שמעון אומר אחר תטהר אחר מעשה תטהר *אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן °שמא תבא לידי ספק אמר רב הונא אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בשלישי בשבת שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת אשה חופפת באחד בשבת וטובלת ברביעי בשבת שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי יו"ט שחל להיות אחר השבת אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שחל להיות אחר השבת ורב חסדא אמר כולהו אמרינן שכן לא אמרינן היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר ורב יימר אמר אפילו שכן נמי אמרינן לבר מאשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת דלמוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שלאחר השבת ליתא דאפשר דחופפת בלילה וטובלת בלילה דרש מרימר הלכתא כרב חסדא וכדמתרץ רב יימר איבעיא להו אשה מהו שתחוף בלילה ותטבול בלילה מר זוטרא אוסר ורב חיננא מסורא שרי א"ל רב אדא (א)[לרב חיננא מסורא] לאו הכי הוה עובדא בדביתהו דאבא מרי ריש גלותא דאיקוט אזל ר"נ בר יצחק לפיוסה ואמרה ליה מאי איתיה השתא

ויקרא טו

תסגי

שלש. לא מיהדקי: דבר תורה. הלכה למשה מסיני דאמר מר (סוכה דף ה:) שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני: רובו. רוב שערו קשור אחת אחת: בזמנה. בשביעי. ונדה דאורייתא קמיירי שלא ספרה ז' נקיים: בלילה. דכתיב בה (ויקרא טו) תהיה בנדתה תהא בנדתה כל ז': שלא בזמנה. בשמיני: משום סרך בתה. שנוהגת אחריה לטבול ביום ואפילו בזמנה ואתיא לידי כרת ולא ידעה דאמה בשמיני הוא דטבלה ביום: אבולאי. שוערי העיר ועובדי כוכבים הן. ל"א בניים של מערות היו בדרך בית הטבילה ואם תפול שם תסתכן: ספק זבות שוינהו. שאפילו נדה סופרת ז' נקיים דהחמירו על עצמן כדר' זירא: ליטבלה ביממא דשבעה. ממה נפשך אם נדה היא הרי יום טבילתה יותר מז' דראייתה ואם זבה היא טובלת זבה ביום: אחר מעשה. כיון שספרה מקצת היום של ז' תטהר ע"י טבילה: לידי ספק. שמא תשמש בו ביום ותראה מיד לאחר תשמיש ונמצא סותרת כל שלפניה וטבילתה פסולה: שכן אשה חופפת בע"ש וטובלת למוצ"ש. דהא אינה יכולה לחוף בשבת ודנין אפשר משאי אפשר: כולהו אמרי'. היכא דהגיע טבילתה במוצ"ש חופפת בע"ש ואם הגיע טבילתה במוצאי י"ט אחר השבת או למוצאי ב' ימים טובים של ר"ה אחר השבת חופפת נמי מבע"ש דהא לא אפשר לחוף ביו"ט: שכן לא אמרי'. היכא דטובלת בליל יום חול שיכולה לחוף היום אסורה לחוף מאתמול (ב)כדקאמרן משום טעמא דשכן אשה חופפת בע"ש וטובלת למוצאי שבת דהתם לא אפשר אבל מוצאי יום חול אפשר לחוף היום: אפילו שכן אמרינן. דאפילו טבלה מוצאי יום חול יכולה לחוף מאתמול: לבר מאשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת. דרחוק יותר מדאי ואפילו טעמא דשכן ליכא למימר דאפילו במוצאי שני ימים טובים של ר"ה שאחר השבת אסורה לחוף בע"ש ומוטב שתחוף בליל טבילתה: והלכתא כרב חסדא. לחומרא דאמר שכן לא אמרינן דהיכא דטבלה מוצאי יום חול לא תחוף מאתמול ובמאי דאמר רב חסדא כולהו אמרינן דהיכא דטבלה במוצאי ב' ימים טובים [של ראש השנה] אחר השבת חופפת בע"ש לית הלכתא כוותיה אלא כדמתרץ רב יימר חייפא בליליא וטבלה בליליא. מרימר חומרי חומרי נקט מדרב חסדא ומדרב יימר: מהו שתחוף בלילה. בליל טבילתה מי אמרינן מתוך שממהרת לטבילתה לא חייפא שפיר: דאיקוט. לשון קטטה ולא רצתה לטבול: מאי איתיה השתא. מהכן למהר הלילה:

תסגי

משום סרך בתה. ליכא לפרושי דחוקה בנדה אסור משום סרך בתה שתהא סבורה שהוא שביעי ותטבול בשביעי ותשמש ואיכא כרת אבל זבה אפילו אם בתה סבורה שהוא שביעי ליכא איסורא דאורייתא אלא חששא בעלמא שמא תראה אחר שתטבול ביום שביעי כדר"ש הא ליכא למימר דהא אתקין *רבא למטבל ביממא דתמניא במחוזא משום אבולאי משמע הא לאו אבולאי אסור אע"ג דחומרא דרבי זירא היתה נוהגת בימיו וטובלת בשמיני כדא"ל רב פפא לאביי ולרבא מכדי האידנא כולהו ספק זבות שוינהו רבנן *ואביי ורבא בדור אחד היו הילכך אפי' בזמן הזה אסור לטבול בין בח' בין בט' ביום ומיהו אומר ר"ת שאין קפידא רק כשתשוב לביתה שיהיה לילה וא"צ שתצא בלילה מביתה דשוב לא יבוא לידי ספק וליכא למיחש אם תטבול היא ביום סמוך לחשיכה תטבול בתה בעוד היום גדול דמרגשת הבת בכך שתטבול סמוך לחשיכה כאמה אבל במקום שיש ליראה מפריצי העיר או מגנבים שרי כדאיתא בשמעתין ורבינו משולם התיר לאשה בעיר שהיו לחוש לגנבים לחוף בע"ש בז' שלה ולטבול ביום שבת שהוא שמיני מבעוד יום משום גנבים ור"ת אוסר דהרי קולי לא אשכחן דשרי הש"ס הרחקת חפיפה מטבילה וסרך בתה: **אבל** אמרו חכמים אסור לעשות כן שלא תבוא לידי ספק. נ"ל אסור לעשות כן לטבול דאי אתשמיש מהו שלא תבוא לידי ספק הא כבר באה בשעת תשמיש שמא תראה והוה ליה למימר שלא תבא לידי ודאי ועוד היכי שרו (ג) רבנן לשמש הא ודאי אמרי' לקמן במתני' (דף עב.) הרי זה תרבות רעה גבי שומרת יום כנגד יום שטבלה בשני לראייתה וקאמר מגעה ובעילתה תלויה וכן משמע בשמעתין מדפריך ונטבלינהו ביממא דז' ומשני משום דר"ש אלמא אטבילה קאמר ר"ש דאסור ומיהו זה יש לדחות דלעולם קאי אתשמיש אבל טבילה שריא לר"ש אלא אח"כ החמירו לאסור בה הטבילה גזירה שמא תשמש אבל קשה דלעיל פ' המפלת (דף כט:) בשמעתין דמוטה פריך בכ"א תשמש ומשני ר"ש היא דאמר אבל אסור לעשות כן אם כן אתשמיש קאי דהא ודאי ביממא מטבלינן לה משום טבילה בזמנה מצוה וי"ל דה"פ ר"ש היא דאמר גבי ודאי זבה דאסור לעשות כן לטבול ביום שמא תבא לידי ספק לשמש שבעילתה תהא תלויה הילכך בהך מוטה אע"ג דאיכא בה כמה ספקות דשמא לא היתה זבה כלל ואם היתה זבה אימר הרחיקה לידתה ושמא לא תראה אסורה לשמש לר' שמעון אבל טבילה תהא מותרת אפילו לר"ש דשרי לה לטבול משום טבילה בזמנה מצוה:

כך

נר מצוה

כו א מיי' פ"ב מהל' מקואות הל' טו סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי' קצח סעיף ה [רב אלפס שבועות רלג.]:

נ"ל רבא

כז ב ג ד מיי' שם פ"א הלכה יב סמג שם טוש"ע י"ד שם סעיף א:

נ"ל ורבא ואביי רש"א

כח ה מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ז סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי' קצו סעיף ג:

כט ו ז ח ט מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ד [ורב אלפס שם רנג.]

ט' [מיי' פי"א שם הל"י ופ"ה מהל' מטמאי משכב ומושב ה"ט]:

ל י מיי' פ"ב מהלכות מקואות הל' טו סמג שם טוש"ע י"ד סי' קצח סעיף ו:

[נ"ל לאביי ורבא כן נכון להיות וכן העתיקו תוס' משום ובהר"ף פ"ב דשבועות אי' אמר ליה ר"פ לרבא מכדי וכו' ולפי הגי' שלפנינו דאמר לתרווייהו נ"ל אמר להו ר"פ וכו']

עירובין ד: סוכה ו: יבמות עח.

עירובין ד: [שבת יא: ביצה ג. וש"נ]

נ"ל רבה רש"א בשם ס"י

לעיל לג: [לו. לקמן סט:]

[לעיל כט: ג.]

[שם]

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל רב אדא מסורא למר זוטרא לאו הכי הוה עובדא בדביתהו : (ב) רש"י ד"ה שכן לא וכו' מאתמול כדקאמרת משום : (ג) תוס' ד"ה אבל וכו' היכי שרו רבנן. נ"ב פי' רבנן דפליגי אר' שמעון ועי"ל פרק המפלת דף כט ע"ב בתוס' בד"ה ר"ש :

* * *

תוספי הרא"ש

ראשו . וכמוסק זיתים לבית הערוה . ובת"כ מייתינא איפכא לכל מראה עיני הכהן פרט לבית הסתרים מכאן אמרו האיש כעודר לבית הסתרים פי' בית השחי וזיתים לבית השחי האשה כאורגת לבית הסתרים וכמניקה תחת הדד : **רובו** ומקפיד עליו חוצץ . פרש"י דהיינו בשערו אבל בגופו אפילו מיעוט ואינו מקפיד חוצץ . וקשה לפירושו מהא דאמר בגורל סטוברת שנתגיירה בנה אין צריך טבילה . ופריך אי מדר' יצחק אימר דא"ר יצחק רובו כולו מי אמר ולא קאמר אימר דאמר ר' יצחק שערו בשערו מי אמר . אלמא ר' יצחק אכל הגוף קאי . ועוד גבי בגדים תנן שיעור בחציצתן במס' מקואות ומייתי לה בפרק אלו קשרים על המרדעת החוצץ רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי ובזובים בשלהי דם הטמאת אמרינן רבב על בגדו חוצץ ואם מוכר רבב אינו חוצץ אלמא בגוף והכלי תלוי בשיעורא ובקפידא והה"נ באדם . וע"ק דאמאי איצטריך את בשרו את הטפל לבשרו ומאי ניהו שערו תיפוק לי מהלכה כיון דלא נשתנית אלא בשער . אלא ודאי ר' יצחק בחציצת הגוף איירי הלכך איצטריך את בשרו לרבות שערו : **ליטבל** ביממא דז' . צ"ל משום סרך בתה שהיא סבורה שאמה טובלת ביום ז' ותעשה גם היא כן ותבא לידי ספק . ואין לומר דלא שייך סרך בתה אלא לדידהו שהיו נוהגין כדין נדה דאורייתא ואיכא למיחש שמא תטבול בתה בשביעי לנדתה ביום וטבילתה לא כמאן דליתא אבל משום סרך בתה שתטבול בשביעי דהאידנא מדרבנן בעלמא הוא ולא חיישינן . הא ליתא דהא רבא במחוזא תיקן משום אבולאי למיטבל ביממא דתמניא הא לאו משום אבולאה הוה אסור משום סרך בתה . וכימיו כבר היה תקנת ר' זירא כדא"ל רב פפא לרבא מכדי האידנא כולהו נשי ספק זבות נינהו כו' . ורשב"ם היה מתיר שלא תטבול עד שתחשך . מיהו ר"ת אומר שאין להחמיר כל כך רק שתטבול סמוך לחשיכה ותשוב לביתה

משחשיכה

תוספי הרא"ש

משחשיכה או ליכא למיחש לסרך בתה : **אסור** לעשות כן שמא תבא לידי ספק . פי' אסורה לטבול שמא תשמש ותהיה בספק אבל אין לפרש דקאי אתשמיש אבל הטבילה שריא לר' שמעון אלא דאמוראי בתראי אסרו גם טבילה גזירה שמא תשמש שאסור לר' שמעון והכי משמע בפרק המפלת גבי מוטה דפריך ביום כ"א תשמש ומשני משום דר' שמעון משמע דאתשמיש קאי דהא התם טובלת ביום כ"א משום טבילה בזמנה מצוה . וכן משמע נמי קצת בת"כ דקתני ר' שמעון אומר אחר מעשה תטהר כיון שטבלה טהורה להתעסק בטהרות . אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן משמע דאלהתעסק בטהרות קאי . ואי אפשר לומר כן דת"כ גם הטבילה אסר ר' שמעון דלא מיסתבר דפליגי רבנן עליה להתיר התשמיש כיון שאם תראה נמצא בועל זבה למפרע . ועוד דתנן במתני' טבלה ביום שלאחריו ושמשה הרי זו תרבות רעה ומגען ובעילתן תלוין . ומסתמא תרבות רעה דקאמר אסור . ובגמרא נמי א"ר יהודה וכי לית אתם קרין תרבות רעה והלא לא נתכוון זה אלא לבטל שומרת יום כנגד יום משמע דלכ"ע אסור ולא מיסתבר לחלק בין יום שביעי לפי שכבר נסתלק דמיה . ועוד דאחר מעשה תטהר דקאמר היינו הטבילה ועל המעשה שהזכיר אמר דאסור . לעשות כן . ועוד אי אתשמיש קאי מאי קאמר שמא תבא לידי ספק כיון דשמשה כבר באת לידי ספק שמא תראה הה"ל למימר שמא תבא לידי ודאי . ובסוגיא דהמפלת פריך יום כ"א תשמש דכיון דאיכא ספיקות טובא תהא מותרת אף לשמש . ומשני

משום

מוסף רש"י שלש אינן חוצצות. לפי שהשער קשה ולא מיהדק שפיר ועיילי ביה מיא (סוכה ו. וכעי"ז ערוכין ד:). דבר תורה. הלכה למשה מסיני גמורה שבע"פ (ערוכין שם וכעי"ז סוכה שם). רובו. רוב שערו, שאם יש בו דבר החוצץ כגון דם יבש ודיו וטיט יבש חמר יבש או שקשור רובו אחת אחת (ערוכין שם וכעי"ז סוכה שם). ומקפיד עליו. שמצטער על ליכלוך זה שבראשו (ערוכין שם). ואינו מקפיד עליו. הוי ליה כגופיה, הואיל ואין סופו ליטלו ובטיל לגביה ולא חייץ (סוכה שם וכעי"ז ערוכין שם). וגזרו על רובו שאינו מקפיד. הואיל והוי רוב ודמי כמקפיד לחציצה דאורייתא (שם ושם). ועל מיעוטו המקפיד. הואיל ודמי ליה בהקפדה, ונהי דלאו הלכה למשה מסיני הוא, אלא גזירה מדרבנן ורובו המקפיד לחודיה הוא דהוה הלכה למשה מסיני (שם ושם). ולגזור נמי על מיעוטו כו'. דדמו להדדי, דהאי מיעוט והאי מיעוט (ערוכין שם, עי"ש). היא גופה גזירה. משום רובו המקפיד כדאמר (שם). אחר אחר לכולן. כלומר זמן אחד לכולן שיהו רצופין טהרתן (לעיל לג:). אסור

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones